

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) เพื่อศึกษาตัวแปรและตัวประกอบการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลของรัฐ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. สร้างเครื่องมือ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวประกอบการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลของรัฐ จากแนวคิดทฤษฎีต่างๆ
 - 2.2 รวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวประกอบการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลของรัฐ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์
 - 2.3 กำหนดกรอบแนวคิดองค์ประกอบ และรายการสำคัญของการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลของรัฐ ที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาและจากการสัมภาษณ์
 - 2.4 สร้างเครื่องมือการวิจัย
 - 2.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ ขนาด 500 เตียง จำนวน 41 แห่ง ที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป รวมทั้งสิ้น 13,101 คน (ข้อมูลเชิงประจักษ์ จากแบบสำรวจข้อมูลจำนวนบุคลากรผ่านกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลรัฐ ในเดือนกันยายน-ตุลาคม พ.ศ. 2548) ผู้วิจัยได้แยกโรงพยาบาลของรัฐ ตามสังกัดได้ 5 สังกัด คือ โรงพยาบาลรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข 32 แห่ง โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 5 แห่ง โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหม 2 แห่ง โรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 1 แห่ง และโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร 1 แห่ง (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 รายชื่อโรงพยาบาลรัฐ จำแนกตามสังกัด จำนวนเตียง และจำนวนประชากร

โรงพยาบาลรัฐ	จำนวน (เตียง)	จำนวนประชากร ที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป (คน)
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข		
ภาคกลาง		
โรงพยาบาลราชบุรี	901	343
โรงพยาบาลราชวิถี	909	444
โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี	510	267
โรงพยาบาลเจ้าพระยามรราช	602	226
โรงพยาบาลพระปกเกล้า	733	322
โรงพยาบาลชลบุรี	825	249
โรงพยาบาลระยอง	555	249
โรงพยาบาลฉะเชิงเทรา	503	156
โรงพยาบาลสมุทรสาคร	509	147
โรงพยาบาลสระบุรี	680	142
โรงพยาบาลนครปฐม	552	170
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
โรงพยาบาลอุดรธานี	809	809
โรงพยาบาลขอนแก่น	867	302
โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา	1,072	517
โรงพยาบาลบุรีรัมย์	592	192
โรงพยาบาลสุรินทร์	678	258
โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์	1,100	271
โรงพยาบาลกาฬสินธุ์	505	126
โรงพยาบาลสกลนคร	564	238
โรงพยาบาลร้อยเอ็ด	549	219
โรงพยาบาลศรีสะเกษ	500	215
ภาคใต้		
โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี	760	210
โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช	937	258

ตารางที่ 2 (ต่อ)

โรงพยาบาลรัฐ	จำนวน (เตียง)	จำนวนประชากร ที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป (คน)
โรงพยาบาลหาดใหญ่	562	259
โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต	503	155
โรงพยาบาลชุมพรเขตอุดมศักดิ์	509	121
โรงพยาบาลสงขลา	515	269
ภาคเหนือ		
โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์	756	316
โรงพยาบาลลำปาง	800	437
โรงพยาบาลพุทธชินราช	876	397
โรงพยาบาลอุตรดิตถ์	571	266
โรงพยาบาล สวรรค์ประชารักษ์	653	268
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ		
โรงพยาบาลรามาริบัติ	1,000	412
โรงพยาบาลศิริราช	2,630	1,200
โรงพยาบาลสงขลานครินทร์	800	376
โรงพยาบาลศรีนครินทร์ขอนแก่น	700	425
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่	1,400	749
สังกัดกระทรวงกลาโหม		
โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า	1,235	400
โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช	700	364
สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ		
โรงพยาบาลตำรวจ	1,235	400
สังกัดกรุงเทพมหานคร		
วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร และวชิรพยาบาล	845	492
รวม		13,101

กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้คือพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากร โรงพยาบาลรัฐ 41 แห่ง โดยทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ดังนี้

1. คำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไปในแต่ละโรงพยาบาลจำนวน 500 คน เนื่องจากตามวิธีของการวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor analysis) ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนมาก กลุ่มตัวอย่าง 500 คนซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดี (Comrey and Lee cite in 1992 Tabachnick and Fidell, 1996: 640) จากการศึกษางานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ตัวประกอบ และการเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พบว่าได้ข้อมูลกลับคืนมาเพียงร้อยละ 82.13 (นฤมล กิจจานนท์, 2540) และร้อยละ 91 (จารุวรรณ ศรีทอง, 2540) แสดงว่าแบบสอบถามขาดความสมบูรณ์ หรือสูญหายไป หรือไม่ตอบกลับมาประมาณร้อยละ 10-20 ดังนั้นเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอ ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มตัวอย่างเพิ่มร้อยละ 10 รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นจำนวน 550 คน

2. สุ่มโรงพยาบาล จำแนกตามสังกัด และภาคโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายใช้อัตราส่วน 1:3 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 16 แห่ง ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข 11 แห่ง สังกัดกระทรวงศึกษา 2 แห่ง กระทรวงกลาโหม 1 แห่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 1 แห่ง และกรุงเทพมหานคร 1 แห่ง

3. คำนวณกลุ่มตัวอย่างจากโรงพยาบาลของรัฐทั้งหมด 16 แห่ง โดยใช้สูตร

$$\text{กลุ่มตัวอย่างโรงพยาบาล } g = \frac{\text{จำนวนประชากรโรงพยาบาล} \times 550}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

4. สุ่มพยาบาลวิชาชีพทุกแผนกตามสัดส่วนที่คำนวณได้ 550 คน รายละเอียดตามตารางที่ 3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 16 แห่ง

โรงพยาบาลรัฐ	จำนวน ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่างที่ คำนวณได้ (คน)	กลุ่มตัวอย่างที่ ได้จริง (คน)
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข			
โรงพยาบาลนพรัตน์ราชธานี	267	26	26
โรงพยาบาลราชบุรี	343	33	33
โรงพยาบาลราชวิถี	444	43	42
โรงพยาบาลพระปกเกล้า	322	31	30
โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์	271	26	25
โรงพยาบาลอุดรธานี	214	20	20
โรงพยาบาลขอนแก่น	302	29	28
โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช	258	25	25
โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี	210	20	18
โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์	316	31	29
โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์	268	26	25
สังกัดกระทรวงศึกษา			
โรงพยาบาลรามาชิปดี	412	40	38
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่	749	72	66
สังกัดกระทรวงกลาโหม			
โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช	364	35	30
สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ			
โรงพยาบาลตำรวจ	460	45	41
สังกัดกรุงเทพมหานคร			
วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร และวชิรพยาบาล	492	48	48
รวม	5,692	550	524

5. กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าได้จำนวน 524 คน ส่วนมากมีอายุ 41-51 ปี เพศหญิงมากที่สุด 516 คน คิดเป็นร้อยละ 98.47 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี/ประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.481 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 53.63 ปฏิบัติงานในแผนกศัลยกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.44 มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพมากที่สุด 10-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.05 ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการ 383 คน คิดเป็นร้อยละ 73.09 มีรายได้เดือนละ 20,001-30,000 บาท และปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.44 ดังที่แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ จำแนกตาม อายุ เพศ สถานภาพ รายได้ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน แผนกที่ปฏิบัติ และสังกัดโรงพยาบาล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน) (N=524)	ร้อยละ
อายุ		
31 - 40 ปี	219	41.79
41 - 50 ปี	245	46.76
51 - 60 ปี	60	11.45
เพศ		
ชาย	8	1.53
หญิง	516	98.47
สถานภาพสมรส		
โสด	219	41.79
คู่	281	53.63
หม้าย / หย่า / แยก	24	4.58
รายได้		
10,001 - 20,000 บาท/เดือน	89	16.98
20,001 - 30,000 บาท/เดือน	312	59.54
30,001 - 40,000 บาท/เดือน	113	21.56
40,001 - 50,000 บาท/เดือน	10	1.91

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน) (N=524)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
อนุปริญญา / ประกาศนียบัตร	7	1.34
ปริญญาตรี / ประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาตรี	406	77.48
ปริญญาโท	109	20.80
สูงกว่าปริญญาโท	2	0.38
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
10 – 19 ปี	257	49.05
20 – 29 ปี	221	42.17
30 – 39 ปี	46	8.78
ตำแหน่ง		
หัวหน้าหอผู้ป่วย / หัวหน้างาน	141	26.91
พยาบาลประจำการ	383	73.09
แผนกที่ปฏิบัติงาน		
อายุรกรรม	83	15.84
ศัลยกรรม	170	32.44
สูติ-นรีเวชกรรม	90	17.18
กุมารเวชกรรม	64	12.21
อื่นๆ	117	22.33

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากแบบสอบถามองค์ประกอบการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพเป็นการถามระดับความสำคัญตามการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงตระหนักว่าการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมการวิจัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงได้กำหนดการป้องกันผลกระทบด้านจริยธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้บริหารของโรงพยาบาล ดังนี้

1. การป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยยึดหลักเกณฑ์ดังนี้
 - 1.1 ทุกคนสมัครใจตอบแบบด้วยความมีอิสระ โดยไม่มีการบังคับ
 - 1.2 ได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการวิจัยอย่างครบถ้วน
 - 1.3 ทุกคนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง
2. การรักษาความลับของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - 2.1 ในการตอบแบบสอบถามไม่มีการระบุชื่อ นามสกุล
 - 2.2 นำเสนอผลการวิจัยโดยภาพรวม โดยไม่มีความคิดเห็นเป็นรายบุคคล
 - 2.3 แบบสอบถามได้รับการเก็บรักษาเป็นความลับเมื่อสิ้นสุดการวิจัยจะทำการทำลายทั้งหมด
3. การป้องกันผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของโรงพยาบาล
 - 3.1 คำตอบที่ได้รับนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ และแปลข้อมูล โดยไม่มีการอ้างอิงถึงตัวบุคคล และโรงพยาบาลที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดอยู่ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น
 - 3.2 การรายงานผลการวิจัย นำเสนอในภาพรวมเท่านั้น

สร้างเครื่องมือ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมตัวประกอบการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวประกอบการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ จากแนวคิดทฤษฎีต่างๆ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดตัวประกอบการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ จากตำรา วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สร้างขึ้นตามแนวคิดของ Gattiker and Larwood (1986), Cockrum (1989), Gardner et al (1992), Keyes et al (1994), Hutchinson (1996), York (1998), O' Shea et al (1999), Shakoor (2000), Laborde and Lee (2000), Casto (2002), Mason (2004), Curt (2005), Shirey (2005) และสภาการพยาบาล (2548) หากเป็นประเด็นที่เหมือนกัน ผู้วิจัยได้รวบรวมเป็นรายการเดียวกัน และประมวลสรุปเป็นรายการการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลของรัฐ 6 ด้าน ทั้งหมด 46 รายการสำคัญ ดังแสดงในตารางภาคผนวก ก

**ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวประกอบการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ
โรงพยาบาลของรัฐ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์**

ผู้วิจัยกำหนดประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ
โรงพยาบาลของรัฐ เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีประเด็นหลัก 3 ประเด็น ดังนี้

1. ในทัศนะของท่านความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพนั้น หมายความว่าอย่างไร
2. หากกล่าวถึงความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ ท่านคิดว่ามีอะไรบ้างที่เป็น
ตัวชี้วัดหรือเป็นตัวประกอบความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ

3. ในทัศนะของท่านพยาบาลวิชาชีพที่ประสบความสำเร็จมีลักษณะการทำงานอย่างไร
โดยมีรายละเอียด และขั้นตอนการดำเนินการสัมภาษณ์มีดังนี้

1. กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ 10 คน ที่ให้สัมภาษณ์ คือ

1.1 นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลจำนวน 3 คน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญา
โททางการแพทย์ และมีประสบการณ์สอนทางการบริหารการพยาบาล 10 ปีขึ้นไปโดยมีผลงาน
เผยแพร่ทางวิชาการ ได้แก่ การเขียนบทความ ตำรา หรือผลงานวิจัย

1.2 ผู้บริหารทางการแพทย์ จำนวน 3 คนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโททางการ
บริหารการพยาบาล เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์การทำงานด้านบริหารการ
พยาบาล 10 ปีขึ้นไป

1.3 พยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ จำนวน 4 คน ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี
ทางการแพทย์เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลนาน 10 ปีขึ้นไป

2. การเตรียมสัมภาษณ์ คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญตามคุณสมบัติที่กำหนด ติดต่อขออนุญาต โดยตรง
จากผู้เชี่ยวชาญ แจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ พร้อมทั้งนัดวัน เวลา และสถานที่ที่สัมภาษณ์ ทำหนังสือ
ขออนุญาตอย่างเป็นทางการจากคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บังคับบัญชา
ของผู้เชี่ยวชาญ และส่งแนวคำถามในการสัมภาษณ์พร้อมโครงร่างวิทยานิพนธ์โดยสังเขป ให้ผู้เชี่ยวชาญ
ล่วงหน้าประมาณ 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยได้ศึกษาขั้นตอน เทคนิค
วิธีการสัมภาษณ์ จากเอกสาร ตำรา และร่วมกับปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา

3. การดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแนะนำตัว บอกวัตถุประสงค์
ของการสัมภาษณ์อีกครั้ง ขออนุญาตบันทึกเทป และจดบันทึก จากนั้นจึงดำเนินการสัมภาษณ์ โดย
เปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามอย่างอิสระตามความคิดเห็น ความรู้สึก ประสบการณ์ และ
การรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสรุปทบทวนข้อมูล
และประเด็นสำคัญ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจที่ตรงกันกับผู้ให้สัมภาษณ์ทุกครั้ง การดำเนินการ

สัมภาษณ์ดำเนินไปด้วยความราบรื่น โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์คนละ 40-60 นาที รวมระยะเวลา 15 วัน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดองค์ประกอบ และรายการสำคัญของการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา และจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดตัวประกอบการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพ โดยนำผลการสังเคราะห์จากเอกสาร และจากการสัมภาษณ์ มาพิจารณาให้สอดคล้องตามแนวคิด และคำนิยามในการวิจัย พบว่าองค์ประกอบการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพมีความสอดคล้องกัน 7 องค์ประกอบ ซึ่งมีรายการการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพที่ได้จากการบูรณาการจากการค้นคว้าเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 46 รายการ และจากการสัมภาษณ์ 53 รายการ (รายละเอียดภาคผนวก ก) ผู้วิจัยทำการรวบรวมรายการที่มีความซ้ำซ้อน และมีความหมายเหมือนกันรวมเป็นรายการเดียวกัน โดยการตรวจสอบความหมายของแนวคิดที่ศึกษา ได้รายการการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพ ทั้งหมด 68 รายการ หลังจากนั้นนำมาจัดหมวดหมู่จำแนกตามองค์ประกอบในแต่ละด้าน และจัดรายการข้อคำถามในแต่ละด้านไม่ให้ซ้ำซ้อนหรือมีหลายประเด็นในข้อคำถามเดียวกัน ได้ข้อคำถามทั้งหมด 82 ข้อ ใน 7 ด้าน คือ 1) ด้านการทำงาน มีข้อคำถาม 19 ข้อ 2) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีข้อคำถาม 15 ข้อ 3) ด้านการเงิน มีข้อคำถาม 6 ข้อ 4) ด้านความก้าวหน้าในงาน มีข้อคำถาม 9 ข้อ 5) ด้านคุณลักษณะของบุคคล มีข้อคำถาม 20 ข้อ 6) ด้านเทคโนโลยี มีข้อคำถาม 6 ข้อ 7) ด้านอื่น ๆ มีข้อคำถาม 7 ข้อ

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวประกอบการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามตัวประกอบการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ

ลักษณะเครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามตอนที่ 1 ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ตำแหน่ง แผนกที่ปฏิบัติงาน และสถานที่ปฏิบัติงาน โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และเติมข้อความลงในช่องว่าง

แบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามตัวประกอบการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โดยนำแนวคิดการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ ที่รวบรวมได้จากตำรา เอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ทางพยาบาล ที่สังเคราะห์ และบูรณาการ โดย ผู้วิจัยนำเนื้อหาที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมจำนวน 46 รายการ และการสัมภาษณ์ 53 รายการ มาบูรณาการ และปรับรายการที่มีความซ้ำซ้อน นำมาสร้างเป็นข้อคำถามการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ ได้ข้อคำถามจำนวน 68 รายการ หลังจากนั้นนำมาพิจารณาเป็นข้อคำถามที่มีประเด็นชัดเจน และภาษาที่เข้าใจง่าย มาสร้างข้อคำถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้ข้อคำถามรวม 82 ข้อ โดยมีเกณฑ์การเลือกตอบ และกำหนดคะแนนในแต่ละระดับเป็น 1-5 คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าข้อความนั้นมีความสำคัญในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าข้อความนั้นมีความสำคัญในระดับมาก
3	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าข้อความนั้นมีความสำคัญระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าข้อความนั้นมีความสำคัญในระดับน้อย
1	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าข้อความนั้นมีความสำคัญในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบหาความตรงตามเนื้อหา (Content validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นทั้งหมดเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้บริหารการพยาบาล 1 คน พยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ 2 คน และอาจารย์พยาบาลอีก 2 คน (รายนามในภาคผนวก ข) เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ประกอบด้วย ความถูกต้อง ความชัดเจน และความเหมาะสมของภาษา และเนื้อหา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ และนำความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม ได้ค่าเท่ากับ (0.86) โดยถือเกณฑ์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity index) .80 ขึ้นไป (บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร, 2547)

แสดงว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นผ่านเกณฑ์ความตรงตามเนื้อหา นำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งจากข้อคำถามทั้งหมด 82 ข้อ มีสิ่งที่ต้องปรับแก้ไขดังนี้

1. ปรับภาษาให้มีความชัดเจนมากขึ้น จำนวน	4 ข้อ
2. รวมข้อคำถามซ้ำซ้อน จำนวน	2 ข้อ
ดังนั้นเหลือจำนวนข้อคำถามทั้งหมด	80 ข้อ

พิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อ (Corrected Item-Total Correlation) กับคะแนนรวม โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation) โดยใช้เกณฑ์ค่าความสัมพันธ์ของเพียร์สัน มากกว่า .30 ขึ้นไป พบว่ามีข้อคำถามที่มีค่าความสัมพันธ์ของเพียร์สัน น้อยกว่า (0.30) จำนวน 3 ข้อจึงพิจารณาตัดข้อคำถามออก 3 ข้อ คงมีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 77 ข้อ

การหาค่าความเที่ยง (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสมุทรสาคร ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ (0.97)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลของรัฐ
2. ผู้วิจัยประสานขอความร่วมมือ จากหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลหรือฝ่ายวิชาการของกลุ่มงานพยาบาล โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สอบถามข้อมูลพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไปในแต่ละแผนก เพื่อนำมาคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนในแต่ละแผนกของโรงพยาบาล
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ผ่านหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หรือฝ่ายวิชาการของกลุ่มงานพยาบาล โดยขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดเป็นหมวดหมู่ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละแผนกเท่ากับที่คำนวณได้ในแต่ละโรงพยาบาล และขอความร่วมมือในแต่ละโรงพยาบาล ให้ช่วยส่งกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการจับฉลากตามรายชื่อพยาบาลวิชาชีพในแต่ละแผนก ตามขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้แล้ว และเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

ส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยจัดเตรียมกล่องพัสดุติดแสตมป์ จ่าหน้าซองไปถึงผู้วิจัยส่งไป พร้อมแบบสอบถาม

4. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมข้อมูล จากหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลของแต่ละโรงพยาบาล เป็นระยะ ๆ ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูล 10 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 7 มกราคม 2549 – 17 มีนาคม 2549 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 550 ฉบับ ได้รับคืนรวมทั้งสิ้น 529 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.18 ของแบบสอบถามที่ส่งไป

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาทั้งหมด 529 ฉบับ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล พบว่าแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วน และสมบูรณ์สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ 524 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.27 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

6. นำแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมา วิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science/Window) ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ตำแหน่ง แผนกที่ปฏิบัติงาน และสถานที่ปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

2. ตัวประกอบการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ระดับความสำคัญของแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ และการแปลผลดังนี้ (ประกอบ กรรณสูต, 2538)

ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
4.50 – 5.00	กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าข้อกระทงนั้นเป็นตัวประกอบของ การรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ สำคัญมากที่สุด
3.50 – 4.49	กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าข้อกระทงนั้นเป็นตัวประกอบของ การรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ สำคัญมาก
2.50 – 3.49	กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าข้อกระทงนั้นเป็นตัวประกอบของการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ สำคัญปานกลาง
1.50 – 2.49	กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าข้อกระทงนั้นเป็นตัวประกอบของ การรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ สำคัญน้อย
1.00 – 1.49	กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าข้อกระทงนั้นเป็นตัวประกอบของการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ สำคัญน้อยที่สุด

2.2 การวิเคราะห์ตัวประกอบที่สำคัญของการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ ดำเนินการโดย

2.2.1 การสร้างเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 77 ตัว ได้เมทริกซ์สหสัมพันธ์ 77×77 และทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของ Bartlett (Bartlett's test of sphericity) พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ (0.000) แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน (กัลยา วาณิชบัญชา, 2544: 270) จึงใช้เป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ ตัวประกอบทั้งหมด และค่าสถิติ Kaiser-Meyer-Olkin measure (KOM) พบว่า มีค่าสูง (0.95) แสดงว่า ข้อมูลเหมาะสมในการวิเคราะห์ตัวประกอบ (กัลยา วาณิชบัญชา, 2544: 270; และศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ, 2543: 142)

2.2.2 วิเคราะห์ตัวประกอบโดยการสกัดตัวประกอบด้วยวิธีตัวประกอบหลัก (Principle component analysis) หมุนแกนตัวประกอบแบบออร์โธโกนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax)

2.2.3 พิจารณาจำนวนตัวประกอบ ตามเกณฑ์ที่กำหนดว่าตัวประกอบสำคัญต้องมีค่าความแปรปรวนรวมตัวประกอบ (Eigen value) มากกว่าหรือเท่ากับ (1.0) และมีจำนวนตัวแปรที่อธิบายตัวประกอบนั้น ๆ ตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป (กัลยา วาณิชบัญชา, 2544: 270; และศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ, 2543: 142) ได้ตัวประกอบทั้งหมด 9 ตัวประกอบ

2.2.4 เลือกตัวแปรเข้าตัวประกอบ โดยพิจารณาแต่ละตัวแปรต้องมีค่าน้ำหนักตัวประกอบ ตั้งแต่ (0.50) ขึ้นไป และถ้าตัวแปรใดมีน้ำหนักสูงใกล้เคียงกันบนตัวประกอบมากกว่า 1 ตัว

ให้เลือกตัวประกอบที่ตัวแปรให้ค่าน้ำหนักสูงที่สุด (Comrey, 1973: 226 อ้างถึงใน อุทุมพร จามรมาน, 2532: 121)

2.2.5 ทำการวิเคราะห์ตัวประกอบใหม่หลังจากการตัดตัวแปรตามเกณฑ์ในข้อ 2.2.4 ออก เนื่องจากถ้ามีการตัดตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งออกจากปัจจัย แล้วค่าของน้ำหนักปัจจัย (Factor loading) ของแต่ละตัวแปรจะเปลี่ยนไป ดังนั้นผู้วิจัยต้องทำการวิเคราะห์และพิจารณาการเข้าเป็นสมาชิกของปัจจัยใหม่ และตัดตัวแปรออกจนกระทั่งได้ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักของปัจจัยสูงตามเกณฑ์ที่กำหนด (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2547)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ปัจจัยทั้งหมด 4 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 พิจารณาตัด ตัวแปรที่ไม่ได้ตามเกณฑ์ จำนวน 19 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรที่ 4, 11, 12, 13, 14, 18, 23, 24, 26, 42, 44, 45, 46, 47, 51, 52, 53, 55, 77 และทำการวิเคราะห์ตัวประกอบ รอบที่ 2 ใหม่ เนื่องจากถ้ามีการตัดตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งออกจากปัจจัยแล้ว ค่าของน้ำหนักปัจจัยประกอบ (Factor loading) ของแต่ละตัวแปรจะเปลี่ยนไป มีตัวแปรเข้าตัวประกอบครั้งที่ 2 จำนวน 58 ตัวแปร

ครั้งที่ 2 พิจารณาตัดตัวแปรที่ไม่ได้ตามเกณฑ์กำหนดจำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรที่ 10, 41, 43, 48, 49, 50, 54 และมีตัวแปรเข้าตัวประกอบครั้งที่ 3 จำนวน 51 ตัวแปร

ครั้งที่ 3 พิจารณาตัดตัวแปรที่ไม่ได้ตามเกณฑ์กำหนด จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรที่ 39 และ 40 มีตัวแปรเข้าตัวประกอบครั้งที่ 3 จำนวน 49 ตัวแปร

ครั้งที่ 4 จัดตัวแปรเข้าตัวประกอบได้ 9 ด้าน และตั้งชื่อตัวประกอบ ตามลักษณะตัวแปรที่อธิบายตัวประกอบ ซึ่งนำเสนอผลในบทที่ 4